

Senyores, senyors,

Amigues i amics de Tarragona,

Permeteu-me que comenci en primer lloc agraint a l'alcalde de Tarragona, el senyor Josep Fèlix Ballesteros, que m'hagi concedit l'honor de fer el pregó d'aquesta Festa Major de Santa Tecla de la ciutat on vaig néixer i que tant estimo.

Les circumstàncies familiars de la meva infantesa van fer que voltés per moltes altres ciutats, però sempre teníem l'àncora de la nostra vida a Tarragona. Malauradament el cop militar contra la República em va allunyar per molts anys de la meva ciutat, de les terres en què arrelava més profundament la meva identitat personal. Potser per això, perquè sempre la meva ànima ha estat rebel a les imposicions i fidel a la nostra terra i la nostra gent, potser per això sempre he dut amb mi la llum i les olors de Tarragona, i el so de la llengua de les tarragonines i els tarragonins.

En escaure's aquest any els 75 de l'esclat d'aquell alçament militar, no puc deixar de pensar en aquella guerra cruenta, contra les forces feixistes, que ens intentaven arrabassar la república, elegida democràticament com ho dic en aquests fragments del poema Retorn*, que ara us llegiré, on em refereixo a aquella nit del 18 de juliol del 1936, en què em trobava aquí, a Tarragona, a casa de la meva àvia, on anàvem cada estiu i on sovint ens hi quedàvem per la festa major de Santa Tecla, poema on també parlo del meu exili i el meu retorn:

Aquí a Tarragona(...)
estirada a les fresques rajoles
d'aquella cambra emmurallada
amb un sol forat clar
—per on hi veia el mar i la lluna—
m'arribà un dia el crit dels homes
que passen pel carrer.

Aquella nit
es romperen les formes
de la hipocresia
i la meva por fou tan petita
si la mesurem amb la por
de tots els que marxaven
a arriscar-se fins a la mort!

(...)

Cert que he viscut en altres contrades
amb horitzons cenyits
d'altíssimes muntanyes nues
i un mar fred i extens.

(...)

Asseguda d'esquenes a la muntanya
contemplava el mar i la mà,
sempre la mà viva d'homes i dones.
Però així com la roca es desprèn, vençuda pel pes de la neu,
o així com la corda deslliura la barca
per l'impuls massa fort de l'onada
així ha estat d'inevitable el meu retorn.

(...)

És per això que ara cerco camins,
l'ombra dels arbres, la fosca obaga,
contra les blanques cases.
I així, arrecerada,
Escolto el so de la paraula vostra i meva.
Com l'aigua que traspua
de la paret ombriva,
verda de molsa i, lenta,
es transforma en una sola gota clara.
I, ara, asseguda
al llindar de casa meva,
sóc amb vosaltres.

Així, com ho explico en la primera part d'aquest poema, perduda la guerra, per falta de suport dels països dit demòcrates, que declararen la no intervenció –tot i la lluita aferrissada del nostre poble mentre ens bombardejaven avions alemanys i italians– marxo a l'exili i no torno a Catalunya fins després de vint anys, el 1960. És curiós, però, que el meu exili en un país tan acollidor com Xile (sortosament abans de la funesta dictadura de Pinochet), el veig, i el vaig veure als anys 60, com unes vacances forçades massa llargues, i el meu retorn, tot i l'alegria de ser a casa, com el d'un exili; un exili interior per la constant i implacable persecució de la llengua catalana pel govern franquista. Malgrat totes aquelles persecussions, vam resistir, vam continuar parlant la nostra llengua a casa, al carrer i a tot arreu on podíem. Vam escriure, vam publicar i vam llegir... La nostra llengua continuava viva, ben viva perquè era llengua de tots, de tot el poble de Catalunya, nascuts aquí o nouvinguts. Aquesta és la nostra força.

Tinc claríssim que és la nostra llengua catalana el que ens dóna identitat i per això fan tot el possible per aniquilar-la. Sovint, però, hi ha qui ho oblida i passem massa fàcilment del català al castellà. El català és la llengua de Catalunya, és de tots els que hi vivim i l'hem de parlar arreu. La llengua viu per la paraula, i del ritme i la força de les paraules neix la poesia, com en aquest poema que és un cant a la vida:

VISC I TORNO

Visc i torno
a reviure

cada poema,
cada paraula.
Estimo tant
la vida
que la faig meva
moltes vegades.

Avui, tornen a sonar fosques remors contra la nostra petita autonomia i contra la nostra llengua, fosques remors que sempre vénen d'allà mateix. Cal que retrobem la força de la paraula, la nostra, i si cal, i cal, del nostre crit, que si als anys 70 va ser el de "llibertat, amnistia, estatut d'autonomia", avui és el d'independència. Un crit des de sempre latent dins de nosaltres, com ja ho deia en aquest poema Rere la porta ** escrit en aquells anys de fosc.

RERE LA PORTA

Rere la porta
el
crit
Un crit, mil
crits
ofegats cada cop
que es tanca una porta.
Crit que plana sobre
la ciutat, pesant,
dens.

Crit que puny
per a fer-se sentir
i torna la paraula
lenta
i embarbussada,
Crit expectant que
s'alça
sobre les pedres.
Crit
que ja no té atura!

Visca el català i visca Catalunya!

Visca Tarragona

Visquin les tarragonines i els tarragonins

I visca la nostra Festa Major de Santa Tecla!

Montserrat Abelló i Soler
Tarragona, 21 de setembre de 201